Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, ялшаглкхета!

СВЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деиз ● ШИНАРА, 20 АВГУСТ, 1985 ШУ. ● № 100 (7185). ● Мах 3 кеп.

КХАЙИ ФЕРМАЙИ ПРОДУКЦИ—ДУКХАГІА

ПИЙТТАЛАГІЧА ПЯТИЛЕТКЕ ІЛЛМАН-ТЕХНИЧЕСИЙ ПРОГРЕСС СИХЬЯРАХ, ПРОИЗВОДСТВА ЭФФЕКТИВНОСТИ ЮРТБОАХАМА ПРОДУКЦЕ ДИКАЛЛ ЛАКХЬЯРАХ ДОЛА НАДТЕРЕЧНИ РАЙОНЕРЧА «ГВАРДЕЙСКИЙ» СОВХОЗА КОЛЛЕКТИВА СОЦІАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ.

КПСС ЦК апрельский (1985 ш.) Пленума решенеш Іилман-технически прогресс сиха́ьяра дешнаш КПСС ЦК хиннача совещане установиди хьаьбаллин ґіа а эшаш совхоза кхаьгеамкоша шерра ґіаболабаьб лерраґіа ґіа производства интенсификаци яра болх. КПСС XXVII съезда сийленна кхаьбаьхара таронаш лоцаш балха юкъеъкхуьллин ґа уж.

Производства культура лаьхьара, Іилманнен хьалха латтача практикайен кагарґіадыьшаран балха юкъеъкхуьлара, совхозан коллективо пятилетке диъ шера ґіехкоачаьнчьа яьлат кхедарен паччахьалкхеста дулх доахарен планан. Юкъера лаьрхіаъа хіара шерара на болча яьлатий культураґ хьуьнкъан ґіаккоачаьбаб 25 центнерга. Хіара ґіалоаархіаъа Іаття верта 27 центнер доаькъарий єдиница ялочачи доаькъаран Іаьлиґіаьн, планах 21 доаькъарий єдиница йолча. Цхьайтталаріа пятилетке бо́лвеча денз дулха доахан кхоабаче дийнаьхьи буси ґіаькета дозал лаьклеиндаш 490 грамматага 730 граммага ґіаккочаьш. Уьх пятилетке паччахьалкхеста доахардга 120 тонн дулх яьлаьл сонґіа.

Башкирски АССР-ерча Мажита Гафурн цІерагІча колхозен НҐІАССР-а Назрановски районерча «40 лет Октября» яьхьа совхозен коллективаґ мишцатіна хьаьл а лоцаш, шийтталаріа пятилетке юртбоахама дерриґен доаькъоьн лерґіадаьладе декхарашъ тіаьнйнад тха боахама коллективо. Канал хьалхе, ХХVІІ съезде болх діаболабеча деиґа, кхоачаньчь лаьрхіаъ 1986 шера хьалхарча квартале лаьрхіаъ дулх доахара план.

Кхаьн леладара культура лаьхьара, 1000 гектара тіа кіан 200 гектара тіа хьаьжіаьнаш интенсивни технологеґ кхеда лаьрхіа тіа пийтталаріа пятилетке юкъера лаьрхіаъа хіара шера цхьан гектара тіара чуьца яьлатий хьаьжіаьн 30 центнерга, доаькъарий культурий хьуьнкъан — 40 доаькъарий єдиницга діаккоачаьбе лаьрхіад.

Хьуьнкъан лаьклера хіара шера оахача лаьттан хіара гектара тіа 13 тонн йолаш, хіаьта доаькъарий культурашъ діаккоачаьнчьа хіара гектара тіа 40—60 тонн йолаш органически удобреешъ яхьа. Минеральн удобреешъ товсилгіа аьлхіа локальн хьаьнде леладе, гурахь дийнача яьлаштен, дукхаъча шерашка хьуьнкъан лучча бьыьштен— овлашца сетта. Оттаьлча агротехнически хьаьнашкан лаькхдика: йолаш дерриґ юрбоахама болхдіа чаьнддаьна.

Доахаьнна хьаькъачаьтен дийнаьхьс тіаькета доаькъ лаьклдаьн чотах хіара шера дулха промышленности предприятешца 900 тонн дулх діалуьра іалаьцде. Юкъера лаьрхіаъа паччахьалкхеста діалуьра цхьан бекаьна доаькъ 455 килограммагга, цхьан хьаькхий доаькъ 125 килограмм діаккоачаьде. Доаькъарий дикал лаьклера, шерна балансировани яра, кхоа беш лаьйда аьнара чотах дийна хьаьна бекаьна цхьан центнерга 9,8 центнер доаькъарий єдиницен хьаькхий центнерга 7,8 центнер доаькъарий єдиницен шера доаькъеш діа ца дахийта.

Кхаьн хьаьбаьш леладара продукци пийттаьна боагаран Кхачан программ заьдаьнех лаьрхіачуьл 12 процент лаьхде.

1986 шера совхозе нерттера доаькъоьн коллективно подрядаьца доахкача чаьнддаьна. Боахама чуьра хозрасчетий форма тоаьлца, нормативаш лаьклде планированин яра лаьрда тіа производства дерриґена доаькъоьна кхоми хьурматн дарц режим тіоґіаьн.

Къаьхьгача механизаціи яра боарам аьйбе, технологеґ доаькъеьрех пайда аьнара эффективность лаьхьа. Материально-техническен кхоачаьх кхоа бен пайда эцийта, кхайн фермайн продуктивность лаьхьелга, продукце дикал тоаьлга іалаьцде. Из бахьан долаш цхьан центнерга діадодар лоцде: яьлатий —5, доаькъна дулха — 11, хьаькхий дулха — 15 процент.

Оттаьлча планал соґіа 1,7 процент электроэнерги, 2,2 процент доагора-хьаькъара материалашкое. Хіара шера ялта дийнаьхьа кхоабаче доагорен электроэнерген чотах болх бе. Къаьхьгачча сиъсарне 8 процент лаьхьа. Боалаш лелабара рентабельность 23 процентгга діаккоачаьс.

Социальн программа кхоачаш а еш, производства материально-техническен база лаьхо чІоаґіаьра, къаьхьгачча эпа балха а культурно-бытовен а хьалаш хьаькхоллара тіаґеІІа болх бе. Пятилетке 25-ншел кіезнгаґіа доацан усадебин хьисанера цІенош, берий беш, 300 саьа ґіа лаьрхіа юртара адуй, хьыйола ґіоплаш хьалъе.

2000 бежаьна лаьрхіа дулха доахан кхоаба воттиг хьал а як болх бе йоаьлайітъ, 200 гектара тіара хий дехка система эрґайбаьнгаш тоаье лаьрхіад.

Социалистически декхарех кхоачаьцде діаьрхіа балха а экономически а хьокмаш шийтталаріа пятилетке ґіана юкъедаьна лаьрхіад оаха.

Совхозн чъаьхьгачашца тешам ду Советски Союза Коммунистически парте Центральн Комитета, юртбоахама продукци йоаьккхетен кийчьелген діаьхо айделга, производства эффективность лаьклдіра Іалаьцде берриґ ґа шоай яьз діалургхларх.

Социалистически декхарашца дийнна а дийна тіа-йійад совхозн коллективна юкъъера собране.

ДИЗЗА КХОАЧАШДЕ ДЕКХАРАШ

Цхьайтталаріа пятилетке ґіехкъара яу чаьнддаьна юхейсар дукха хьа яц. КПСС XXVII съезда сийленд иаьхьаьхара декхаґідола декхарашъ тіаьнйна хьаьхьгачча а республика промышленни предприятех дукха коллективашъ. Цар шоай нерттера декхар лоархі уьх шерна біарчъаъ пятилетке планан теладе кхоачаьн тіехкоачаьн елга, продукци дикаґіа хилийтъ. Ц ґілаьнга мел яьш чаьрошкан кхоачамашъ массиначьа а долаш да.

Масала, «Промавтоматика» НПО Грозненски опытни заводо юрхі бетта планн тіаьнйца социалистически декхарашца дукха тіехкоачаьнчьаъ, паччахьалкхен планал соґіа маьхьа ньыьхий йиъ біаьв хьар гаргта сонна маьхьа продукци. Соаьхьа ду хана хіоначуьра тіъаьста процент дукхаґіа архийдай товрин продукци. Къаьхьгачча сиъсарде лаьхьара задаьн а кхоачаьнчьаьй. Хіанз Іилман-технически прогресс сиъхьара тіаьрзаьй йоаьхьа программа чаьнйоаьхьаьн а завода коллективе.

Хьинаре хьаьхьгачи а СССР 60 ну дизара цІерагІча «Ортгелкина» производственни объединене, «Автостроборудование» яьхьа опытно-экспериментальни, «Красный молот», Керебулаевски химически реагентий заводий коллективашъ, шиъ дукхха яраш.

Цхьабаьнда, нарагІдийнна яьзадола толаьнаш нитта дале а, сиъхо сарнаґідала деиґаш ґілаьнгаш тоъал да республика промышленносте. Из ерриґна хьинйдача поставкаш яра юрхі бетта плин 96 процент мара яьхьаччаьъаьл. Потребителашца діа ца яьхьачин йиъсай Іилламте дукха продукци. Масала, «Грозньфуговорсинтез» производственни объединенена ер ну доладелга деиґа тіадиса паччахьалкхен декхар 22 миллион сомн маьхьа да. Пятилетке тіехьара ну доладелга деиґ декхар тіадусин хьаьлоаґіа «Консервпром» объединенна, шийна производственни объединенна, прикладьно-тиадиса объединене, «Пищемаш», «Трансмаш», биохимически, цементни заводаш, хьыьрашъ. Къаьхьгачча сиъсарле лаьклъара юрхі бетта задаьнн яьхьачаньчьаьц республикерча 31 предприятте.

Хіанз из хилтта? Гуш да, ну предприятех нуллаьхьоьна, партийнни профсоюзнни организацеш, чъаьхьашца латтта декхарашъ яьхьачаьнда коллективашъ оарґаґійоаьхьаьн, социалистически яьз лерґіа лелаьдіа, хан-кхоначъа цун тоъаьна елга віаьтіехьаьа а па доаькхъаьн, болх тесса лелабаьлга. Діаьхо из тайна хьал ца йиъ йолаш деи.

Шу чаьнддаьна юхейсар біъ бутт соґіа ца мара яц. Цудуьла хіара производственни коллектив дехкарийна а тіадиса паччахьалкхен декхарашъ тіера діадекхара, уьх шерен біарчъаъ пятилетке планашъ тіаьнйца социалистически декхарашца толаьне хьоачаьнцара хьинар иэо ца деи къаьхьгачча.

Объединенийй, предприятий, организацийй нуллаьхьоьна декхарийна ба шоаш тіехьаьбиъара бахьанийй хіоаьрта аьнлиа е, арахеца продукци тіа-тіа дукхаґіа а хилийтаъ, хіара къаьхьгачча коллективна болх боарамагіа діаґіорбола маьхьаьн лаьхьа, шу чаьнддаьна юхейсаьна хана дерриґна яьлаьн паччахьалкхен план хьоачаньчьа оарґаґідаьн. Хьалхьалтаьрийй, новаторийй опытах лерґіа пайда эца, хіара смена, участка, бригада, цеха коллективийй бекхтоаьн айбе а цІиґара доаґіаьн дар хьдаьта и.

Арахеца продукци тіа-тіа дукхаґіа хилийтара корттеґарех ца къаьхьгачча оисарле лаьхьар. Цу дийхье парте хьалхьийна оттадаь тоаьдаьйоллаш дола декхар а да. Рационализаторашца, изобретателашца, Іилламех техникаьн хіарагІдийнарш производствена хоьте а кхуьллаш, балха хаьах, производственни мощностех биъаа пайда яйбеча коллективашца дика да из хьоькъан.

Балха тіа хьаьхулаш дар дукхаґіа хилийтара сиъ факторах на могта дикаґіа пайда эцар боккха лаьрхіаьн болаш хилар белгалдьыьхад КПСС ЦК апрельскн (1985 ш.) Пленумн. Долче, хіаране иийй балха могтиг хьаьнала, биъаъна иизаца болх бе беза.

Къаьхьгачаьх хьаьхулаш дар беркатеіа хилийтара болхлой инициатива хьаьлаца, цар материальн бенам сообаькхе, социалистически яьз дикаґіа віаьтіехьаьнкха декхарийна а партийнн, профсоюзнн организацеш, предприятий кхуьллаьхьа. Цу аьхьа ладьаьнна, болх-лоьнна, специальносташца духььхьаьн къаьхьгачча дикаґійола формашн методашн кхараґіаьнйта ца Іеш, дикхьийта еза балха гоазал, цунца цхьаьна хьаьлоа кхуьллаьнца Іела маьхьаьн, производства дахьа шоаш хилийтъ болх уйла чуйнаьсаьо. Іалламете боккха лоархіаьн болаш ґілаьнгаш да хьалхашка латтта декхарашъ диъзн кхоачаьнцара.

Шерра балха хотьейоаьлле еза бригадийн подряди боккаьн ресчетн. Ну кердачъ методаґіа къаьхьгачча коллективашца доаькъа ладьаьнна дикаґіа да, цар лиъра кхоьсан лоаттабу къаьхьгачаьн производственни дисциплина тесхьеарашца, брак ерашца, хіара болхлочун бекнноькан айбу. Цунна хьежжа хуьл бухсоцашн хьаькхаьн дар а.

«КПСС XXVII съезда — хьинаре къаьхьгачча 27 деиндаьн» иэхча деиндаьгіа йолаш социалистически яьз шерра ґіоаьрга а ны, парте арґіаьнгача съезда сийна тіаьнйца декхаґідола декхарашъ диъзн кхоачашдар хіара коллективна сийлеш декхар да.

КПСС XXVII съезда— хьинаре къахьегам!

ЯХЬЕ КОТБАЬННАРАШ

КПСС Центральн Комитето, СССР Министрийй Совето, ВЦСПС-е, ВЛКСМ ЦК-ас, 1984/85 шера хьаьбаьшка боккхача толаьне іа доаькхийла а, хьаьбай продукташ йоаьхьаьген хьаьйелгеи дукхаґіа хилийтара а тіехьа совхозаш автономнни республикашца, краяшца, областашца, автономни округашца, районашца, колхозийй, совхозийй, боахамийй шкъерча, кхоча предприятий а организацийй а коллективашца лелаьлча Ерриґсоюзни социалистически яьхьа итогашца а хьежа, котъьнинарг а лаьрхіа КПСС Центральн Комитета, СССР Министрийй Совета, ВЦСПС-а, ВЛКСМ ЦК сийлен грамоташ ешнай колхозийй, совхозийй, боахамийй юкъерча а кхоча а предприятийн организацийн 1000 коллективна, 200 юртий района, 34 автономни республикана а, краяна а, областа а, иэх союзни республикана: РСФСР-а, Украински ССР-а, Белоруссии ССР-а, Грузински ССР-а, Молдавски ССР-а, Латвийски ССР-а.

Нохч-Ґіалгіай АССР-е ґіоплла:

Назрановски района,
Сунженски района XX партсъезда ціерагІча колхоза,
Грозненски района «Атагинский» совхоза,
Надтеречни района «Гвардейский» совхоза

Шалински районе «Южный» совхоза Яьхьев Хьасана кулгалдеча бригадерча болхлоьна декхар тіаьнйнад план 670 тонн йолаш цунна яьхьачаьлкхеннна 1070 тонн іаьжаш діабела. Хіанле 230 тонн бежаьб цар. Балха нормаш дикка тіехьоачаьш а еш хьинар айдена кхаьзет берригача болхлоьна.

СУРТА ТІА: (ьаьрдехьара аьттехьа) эзельевой Мустафаева Тамара, болхло Ильясова Нуржан, бригадир Яьхьев Хьасан, болхло Мужангова Зина.

З. АМЛИЕВА сурт.

Лаьтта кийчду

Гуйре хьаьлаьнгачалехьа 1600 гектар лаьтта еза деиан бар Малгобекски районе Г1. Акрисна ціерагІча новсий совхозна механизаторашца.

Ахкан юкъе кхаьдан йоаьа культураш чуййца нюмо баьннача деиозна діадоладаьд цар аьхьташ аьхарх балхаш, механизаторашца хьинар айдена хьаьхьгаргдоьна балха хьаьлаш віаьтіехьаьдаьд ухьазо.

Сменех хувда а луш, болх бу цар, мах боаьдан кхоаза біаьйка кхиъ доаттабу, хіара аьхача гектарах цхьа килограмм кіа а ду. Яьхь хьаьхьаьнарашъ морально белгалбоьх.

Ешъ йоаьхоьна хьежжа оисаре болх бу механизаторашна. Уьх гурахьа 1000 гектара тіа ка боьа яьлат діаде деиан я совхозе. Лоаьнача юкъа из діадуьрдгар аьхьа а дадьнха. Хіанз зіба даьрхіа даьр оаьхьа, яьлат діадуьрдолчоа маьхьаьн дискиин доахаьн, минеральнн органическенн удобреешъ оьхаьн боьхн механизаторашца.

Совхозна директорх Х. Хасиева доаькхъа а деиз, ціерашъ йоаьг цоьйديнаґіойна механизаторийй. Цунна юкъе са Султанн Нижнийн Александр, Нижарнн Валерийн Мурзаьев Таусн, ДТ-75 яьхьа тракторашца 15 гектарага діаккоачаьн оьхаьн деиз болаш Резуловн Николайн Марков Михаилн.

Ладьаьнна, Насумов Хьаьмзата, Алиев Соте кхаьн сиъа аьнъьадььхар чах, цунах пашкаьн йкр. Из дерриґга а хьаьбаьн іа даккхара чуоаьадергдолна діадиъка діа а оттадир.

Лаьтта оаьхьа, цига доаьхара даьрхіа тайп-тайпара культураш яізоьн ба іаьнз механизаторашца. Дикадар аьта доаґіа лаьтта оаьхьа болаьнна А. Цукуев, С. Усмаев, кхаьн діадуьн болча Д. Абдулхаликовх, К. Межидов, Ю. Алдебировх. Цаьн біаьв йоаьаьн ши біаьв гектара тіа рапс діайийна а баьнна хіанз мехнчаьн даьхьара хьаьжіаьн яізоьн ба уьх.

Уьх шера ялнаґіа 510 тонн шурем 64 тонн дуьхн діадала дезаьн ба цу боьхна мах хьаьсгамкой паччахьалкхенна. Цьаьбаьнда, шоай таронашка а хьежа дулх доаґіачуьл 14 тонн, шура — 30 тонн дукхаґіа діадала даьрхіар. Шоай доаь толаьне ягочачаьдеш хьа а боаґіа. Ворхі бетта планал дукхаґіа 80 тонн шура діаьхьийтай на діайийча пункташка, хіаьта дуьх 7 тонн соґіа. Іаьденад. Цун соґіа. кхи а цхьа хіанз да белсал ца дахьккха даьрдоаьдаьн. Уьх шера ворхі бетта хіара кхоабача іаттагара яьхька цурга соґіа ца кхьа яннаьчуьл 85 килограмм дукхаґіа а. Хіаьта хіара іаттагара дийнаьхьа боаьккха шура 2—3 килограмм дукхаґіа хуьл. Діадохача шера яннаьчуьл.

Хьаьбаьн леладерашца ешъе хьаьхьа ба доаькъан Садулаева Хедя, Джабраилова Тіаус, скотникашн Дашаев Дахин, Сулейманов Альмас.

Хіанзе а кийчо а йоаьаьй хьаьбаьн іаьнгара дахара. Доаькъар кийдара яьхьстіа боаьхьо ю. Ферма хьаґіа а еза діаттаьлий 350 тонн йоа, елдай 1600 тонн силос.

Ерриґна йоа хьежачуьл тіехьаьта буьц ветгигоранца йоаьаьй, цуьа соґіа, ваьнна а йоаьй цунах. Из цьаьлагіаьн шоллагіен кхаьзет я.

Аьлах, сиъсаьа соґіа, Іаґіа іаґіна кхоаьна тоаьн кхоачаьна доаььара сменаьн а кийчьйй боаьаьне. Ведта, совхозна доаььар Іаґіаьнгара ешъ хьежа шоаьта хьаьхоьна денкар оттадаьд ґілаьнгаьн соґіа біаьв тоаьн йоаьн ба 800 тонн силосх кийчьйе.

А. ЭЦИЕВ.

ДЕКХАРЕХ ЛОАРХІАБУ

30 тонн дукхаґіа діадала даьрхіар. Шоай доаь толаьне ягочачаьдеш хьа а боаґіа. Ворхі бетта планал дукхаґіа 80 тонн шура діаьхьийтай на діайийча пункташка, хіаьта дуьх 7 тонн соґіа. Іаьденад. Цун соґіа. кхи а цхьа хіанз да белсал ца дахьккха даьрдоаьдаьн. Уьх шера ворхі бетта хіара кхоабача іаттагара яьхька цурга соґіа ца кхьа яннаьчуьл 85 килограмм дукхаґіа а. Хіаьта хіара іаттагара дийнаьхьа боаьккха шура 2—3 килограмм дукхаґіа хуьл. Діадохача шера яннаьчуьл.

Хьаьбаьн леладерашца ешъе хьаьхьа ба доаькъан Садулаева Хедя, Джабраилова Тіаус, скотникашн Дашаев Дахин, Сулейманов Альмас.

Хіанзе а кийчо а йоаьаьй хьаьбаьн іаьнгара дахара. Доаькъар кийдара яьхьстіа боаьхьо ю. Ферма хьаґіа а еза діаттаьлий 350 тонн йоа, елдай 1600 тонн силос.

Ерриґна йоа хьежачуьл тіехьаьта буьц ветгигоранца йоаьаьй, цуьа соґіа, ваьнна а йоаьй цунах. Из цьаьлагіаьн шоллагіен кхаьзет я.

Аьлах, сиъсаьа соґіа, Іаґіа іаґіна кхоаьна тоаьн кхоачаьна доаььара сменаьн а кийчьйй боаьаьне. Ведта, совхозна доаььар Іаґіаьнгара ешъ хьежа шоаьта хьаьхоьна денкар оттадаьд ґілаьнгаьн соґіа біаьв тоаьн йоаьн ба 800 тонн силосх кийчьйе.

А. ЭЦИЕВ.

СУХАЛ БАЦ

Шоай хіанхьен мел эшеи фу кийчьаьд уьх гурахьа культураш діаера Ахчой-Мартановски, Шалински, Гудермесски, Урус - Мартановски районашкарча боахаьмаша.

Хадахете а, цхьадолча боахамашна из боккха лоархіам болаш дола Іілаьнх чаьнддаьнхара деиз хіама дан. Ишта, Сунженски района «Восход», «Заветы Ильича» яьхьен Орденоснкидде ціерагІчен колхозашка фу кийнйан уьх гурахь ка боаьа ялаг діадера. Цу колхозашца хувда делаеш діаотладь 650 тонн яьлат да. цхьабаьнда, из діа а деина эошш дола фу Іалашдера хіама даьдаьд.

Віаьрча Сунженски район хьаькіача фу діаоттадара плин яьхьачаьчьаьц 93 процент мара, діаоттадаьча 5,9 эзар тонн хулачоа діадувча стандартгага діаґіан х о а ч а д а ь р 4,2 эзар тонн мара дан, Хіаьта цхьолаґіча классех дола фу цхьа процент мара дан, 65 процентга діаьхьачаьш да а хьоаьлаґіча классех дер.

Хіанз хьонарга республике этгара дукхаґіа яьлат діадувш йолчи районех йола Сунженски яр хіама йиъ йолаш за мар цин сменаґіа ка ґіа фу кийчьдера селла тіехьа.

XIX партсъезда ціерагІча колхозо діаоттадаьд фуна даьрхіа 1540 тонн яьлат, цхьабаьнда, цох ціендаьр 1120 тонн мара дан. Кхыча баьшй ги юкъеъуьн хьаьрах из дерриґга а яьхьаьлаґіча классех а да. Фу бальзн да фуна діаоттадаьлтох хіанз а 420 тонн хулаш дар ціен па зар? Ялат ціендеш дёка шо пунис я кехкаьс, цхьабаьнца, царех ца! мара боаьл беш ца, цо а цхьа сменаґіа ка ґіа ка. Хіара бакка дийнаьхьа 20 тонн мара ялат ціендаьл. Уьх тешнаьх болх беш хіхча 21 ди ши колхоз ца хьежіеса ялат ціендаьл даккхара а яьхьаьлаґіча классага фу діаьхьачаьдара а.

Цу цунна заведующи Е. Надбайлов яьгаььаьн ка шин сменаґіа ялат ціендеш йолча агрегаташка болх байтара ваьн тоъаьн баьн, яьаьн. Хіаьта колхозе ціендеш йолчи ялат ціендаьр даккхара а. Бачиев Ивановн корттера агроном Б. Бриденн оптимистически уйла йолаш ба.

—Диъ-ших дийнаьхьа дерриґга фуна даьрхіа дола ялат ціендеш даккхара а. — аьлар шийне а цхьатарх.

Кхы а воґіа лен фу ціендаьр балхаш Щеча Эскара ціерагІча колхозе. Діадувча кондицеґіа а долаш уьхьаьа діаґіаьхьоьнадаьр 49 процент мара дан. Дуьхьаьчча даьхье ка гурахь діабуьрдоьча маьхька фу да, хіаьта кіа уьх деношка мара ціенде доладаьлдан ина. Колхозе яьлат ціендеш ехо дунет я. Цьаьбаьнда, яьхьи воґіа ба йиъ йоаьаьн бу цар болх. Колхозна кертера агроном И. Кузнецов хіана тоъаьна уйла йолаш за мар цин сменаґіа болх белга віаьтіехьаьккха. Иштта ялат ціендаьр балхаш во эсле а цо а йоаьх 4—5 дийнаьхьа дерриґна 500 тонн хуьлаш дола фуна даьрхіа ялат ціендеш даккхарга оаха. —Цхьабаьнда, меш хала да Кузнецова яьхчъ а.

С. АКАЕВ.

«СССР ЗАСЛУЖЕННИ МАШИНАШЪЕР» ЯХА СИЙЛЕН ЦІН ОТТАЯРАХ ДОЛА

СССР Лаккхьарча Совета Президиума

УКАЗ

СССР Лаккхьарча Совета Президиумо сецдан бу:

1. «СССР заслуженни машинашъер» яхь сийлен цін оттае.

2. «СССР заслуженни машинашъер» яха сийлен цін ду СССР Лаккхьарча Совета Президиумо машинаьн, оборудованн, приборийй нерда тайнан хьаьдечен ун арадилга віаьтіехьаьккхачен ґіехдика тоаьмаш дахьача СССР машиниш еча министерствийн, ведомствийн предприятийн а объединенийн, предприятийн, Іилман-техникийй организацийй болхлоьнца.

3. «СССР заслуженни машинашъер» яхча сийлен ціерах йола положени а тоаьдаьйоллаш.

«СССР заслуженни машинашъер» яхча наьхьа тіа йоаьлаьча знака описани а ґіоаґіье.

4. 1979 шера 3 июле СССР Лаккхьарча Совета Президиума Указах ґіоаґіьчьа СССР ордеех, медалех, сийлен ціерех йолчи нитьарча положене 19 статьйа ціерзе (СССР Лаккхьарча Совета ведомосташ, 1979 ш.№ 28, ст. 479; 1982 ш. № 1 ст. 1, № 23, ст. 408; 1984 ш. № 29, ст. 502, № 44, ст. 769; 1985 ш. № 25, ст. 445), СССР «Заслуженни технологе ихчачаьнца тіехьа «СССР заслуженни машинашъер» яха дешаш тіаґіотаьра.

СССР Лаккхьарча Совета Президиума
Председатель А. ГРОМЫКО.
СССР Лаккхьарча Совета Президиума секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1985 ш. 16 августа.

«СССР ЗАСЛУЖЕННИ МАШИНАШЪЕР» ЯХАЧА НАЬКХА ТІА ЙОАЛЛАЕЧА ЗНАКА ОПИСАНИ

«СССР заслуженни машинашъер» яха наькха тіа йоаллаю знак я доттуе лаьхьа 32 мм ламтен 50 мм ширен многоугольник, выпуск окантоаьна а йоаьеш.

Знака хьалхашарча оаґіон тіа лаьклеиндаш цунна хьаьжіаьнаш міаьнан лоаьрга цунна лаьрхіа ґіехбоаьлаьнна ґіехьара ґіехьаьдаьн. Знак ювкъера ґіехьара ґіехьаьдаьн «Заслуженни машинашъер» ґіа сийлен житин знаьлъ дийнаьхьа лелаьта тіа — доаькъа доттуе лаьхьа ґіехачаьнна элаьнаца яьздаьн «СССР».

Знака тіехьашкаьрча оаґіон тіа да наькха тіарча

СССР Лаккхьарча Совета Президиума секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

«СССР ЗАСЛУЖЕННИ МАШИНАШЪЕР» ЯХАЧА СИЙЛЕН ЦІЕРАХ ЙОЛА ПОЛОЖЕНИ

1. «СССР заслуженни машинашъер» яха сийлен діа ду СССР Лаккхьарча Совета Президиумо машинаьн, оборудованн, приборийй нерда тайнан, хьаьдечен ун арадилга віаьтіехьаьккхачен ґіехдика тоаьмаш дахьача СССР машиниш еча министерствийн, ведомствийн предприятийн а объединенийн, предприятийн, Іилман-техникийй организацийй болхлоьнца.

2. «СССР заслуженни машинашъер» яха сийлен цін ун Іилманнен техникаьнен комитета, СССР Іилмий Академийн дешнаьн, производствийн а Іилман-техникийй организацийй болхлоьнца.

3. «СССР заслуженни машинашъер» яхча сийлен цін ґіехьаьдаьн, ґіехьаьдаьнна ґіехьаьдаьнна ґіехьаьдаьнна

ІИЛМАН-ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕСС СИХЪЯРА,

ПРОИЗВОДСТВА-КУЛЬТУРА АЙЯРА НАЬКЪАГІА

ЮСТАРА ЛАТТА БОКЪО ЯЦ ЦХЬАННЕ А

Хоанг ма хиллара Илмана-техничеснаг прогресс сихъяраш нах ба. Валхах лаца кхетачарна мара карагІадерг долаш хІама дан ма. Цудухха заводе вІашагІйчьнаг тайп-тайнАра курсаш, мастерий шюла. Цуо совгІа, специализированни дешарна заведенешка шюй кьалнйначиг лаьхьхьий нуталхьоЧ. Ие инженерно - техничеснаг бежлоех 74 саго.

Шюй опыт боаяра а дикагІаргг йовзара а вай мехкарча а доазол арахьарча а тхаяр саина йолча предприятешка ух специалисташ. Масала, Венгерски Халкъа Республикинерча Добреченски медицински инструментий завода оьшт Іомаеш хиннаг тха инженераш, толшаг гІболла болхлой. ГІулахх ншта леладараг вІаштІехьдаьнна цхьаЦца прогрессивни технологически процессан болх ца юкъйолаг. Из бехьан долаш къахьегана оьсарле лакъъяр, арахеца продукци дуккха дикагІа хилар. Медицински инструменташ балха тІа тешаме хилийтара тха инженераш болхлой лорашца вІашагІбеттаву.

Цекий, участкий хиллехитаашта нерте латтарий бехтокхам айбу нуталхьошен специалисташен аттестаци яро. Царех кІаранг хоедамболлаш йолча томах реферат кийчьаю. Цу тІа хуо производства эффективность лаккъяра йола предложеннеш. Масала, КПЦ начальникна тема ир кьакьегана оьсарле лаккъяра наькъашта хетаьхь, цо предложени сайлор ОТТО яха книга арахецара технологически процесс ярдеш дуьн партийин собраниешна, партийин комитетий заседанешна. Масала, нерте-ремонтерна инженерна, нерте-конструктора, нерте-ремонтна, «Инструментальнаг» яхачи № 45 йолчу базовий отдела начальника, кьаьжарг отчеташ кийчьдеш. Цудухьа нерда иэдеешн арахеца нах а кьакьлер, балха кьакьйкьер прогрессивни технологически процессашна.

Карагіийнйнарш дуьхьа лаьа а КПСС ЦК апрельский (1985 гг.) Пленума решенеш, КПСС ЦК книгача совешане Дідеерзашка диллаеча дукха да заводе технический прогресс яра йола цхьаЦца пункташ тІехь а йолаш, кхочийна ца еш юс. Моттигаш кийлсу эгІара нерзагІа йола оборудования хьаьхьачул чІетьаГІа ший ханнаьга ІІа ца оттаеш, хІаьта діаоттаьхьа а бизза пайда ца эцаш. Цхьаьолча цекий, участкий начальникашна Цхьаьгіа раьза хилад кердадар балха юкъедоладе. Заводе хІаьта а дукха да кулг-нарг деш дерзо ца хІаьа балхаш, ца бахьий доаш цига къаьсгаш бераш кет-кеташ балхара діаебуьл. Цох лаьна чІоагІа дийцар оаьа дукха да йовзаш хиннаьга артІаварга партийин собране. Къамаьаьш дазьхьа ца коммунисташа кьаьстта чІоагІа белгалдаьккар хІапрегара доагІийаш дар кьедеха дешаш хилар, шюй дешкарш цІенен - диззан яхаьчаш ца деш болча цхьаболчаш дукхахьоча цІенашта критика йир. Завода партийин комитет хІаьгІ ший болх эрабаьккра - тоа а беш, «Іпаренна тІолаьта белгІоннаьн айбеш доагІаш ядар ладаьхьаьш а, хьаьхарча дикьа кулгалдоаннара, нерттерча специалистаьгІара. ... кенний, отделий мастерашкара: бокхагІобочна мастерашна а дехьи. Дукха болх бу партийин комитето - бригадирий доаріаеш айбар. Уьмаьн бригадирашта долча новкьаьтала кийчьйа рекомендацеш инструменти, 1986 - 1990 шерашца кІаччалІа йолча дана керда техника производедаьна юкъйолаьра тІеерзаьІ йола мероприятеш оттадІй. Найса ВЕПА а еттиш медицински инструменташ хьье, машинуьлтораш юкъйолаьле лерхІ. Цо таро хуьлитаргІа яхьмалъа балха ваза йиш йолаш 87 болхло мукъаьлаьлиг, шийтаьлагІа лаьтлете арахецаш йола продукци 20 процент дукхагІа хилийта.

Завода коллектив дог тийца я, организационно - экономический, социальни реферашо оаргІаІа а йовзаш, къаьхьаьн бригадин формаргІа вІаштІехьаьккар ч эргаьдьяьна тоадеш, белгІоннаьн дисциплинен чІоагІаеш, уьх шерен бІаргчача цхьаьтта-лагІча пятилетан планоьн задаешна тІаийна социалистически декларации хаьнда хьаьхьа кІоачаьдиргІаьр довзарашна КПСС XXVII съезда сайленца нанъаГІоргхилдарах.

М. АКИМОВИЧ,
Гуляровски медицински инструментий завода партийна секретарь.

ГОВЗАНЧАШ ФОТОРЕПОРТАЖ

СССР-ан 50 шу дизара пІеранГІа Грозненски техникин заводе хьаьхьа дагІаш хьаьйоагІа порошок хьаьпера полиэтилен арахецара № 131 йолчу цеха юкъ лентеГІа. Ер шу доаккеха деза цо планаш соагІа арахецаш итташ соиашш полиэтилен. Цехе арахецца дукхагІонца продукци наччальникех дикала Зиаев йолаш а.

Уьм толамаш доаахьа хьаьпера даьхьа лоаг аппаратчикс, комсомольскийца къаьхьегана ударникс Тихонова Маринас; Грозненска № 1 йола профессионально-техническеи училищин а йолчу ученица ня хьаьжжаш йола цха пу мара дайнадаш. Цу юкъа тІех дика кхийтаьй Марина ший балхах. Цул совгІа, мастерех сиежни профессех карарзаьйІ бо. Церан комсомольскин организацие секретарг «Грозненгорсоветах» хІаьта объединение комсомола комитета членга я ю. Заводерча № 132 йолча пеха хиннаьгна ворхІ бетта планаш совгІа арахецаш 300 тонна совгІа гранулированни полиэтиленах. Уьмаьн яьхь хьаьла латташ ба Къаьхьегана Сийлен къоаллечен молодаГІечен степена орденаш ледаеш йолу аппаратчик Г. Ширяев, аппаратчик, къаьхьегана мастер А. Еремеенко. Царна лелаш технологически режим.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРГАШ ТІА: (лаьхьенна) аппаратчик М. Тихонова; лоаьнна — (ворхІеллера) аппаратчик А. Еремеенко Г. Ширяев.

С. ХУТАКВА сурташ.

Стахановски болама 50 шу дуьзна + КЕРДА ВЫСТАВКА

Уьмг шерна 31 августа ший дезаергІа стахановски болама 50 шу дизар. Цунна хетаьь республикийнаг ВыставкерЛа ч выставка кийчьйІ.

Цига «Грозненфта» вІаьлхарча историена хетадаьча документаш кьаьста хьаьнгІ цу социалистически яьхьа хеттера этапаш.

Экспонаташна юкъе нЬаьстта термам тІоаьаш да мехкдаьхьа хьаьстаьна. Цо заводе коллективца юкъе «дикагІйола установка» яьа цІе деделе бокъо луьш йола. ерриГІоснаьн комсомольскин хьаьйаьрчаьн доІа еза-йоккдуча, промышленнеш пирком хиннаьна Г. К. Орджоникидзе приняьна. Вай мехкарна эгІара хьаьлаьрчаьца, стахановски болам хьаьлаьца кьаьхьега болабеллар Грозненга болхлой.

КепийоазонгІ ГІолла а шерра дІаьбоьйташ бер ва болам. Масала, выставке бІаргагІрда «ЗОТ», «Колхозный бригадир», яьа цу хиннара нуьнаьлаш.

Цу хана ГІорбаьлна хиннаьна мехкдаьхьаьгІ А. Рябоьх, М. Гортюкох, М. Мамгомедоеха, И. И. Неходаьев, мехкдаьгІа чаьнДоахарх М. Мурдаевх, Н. Аминуаьевх, йола материаьлаш я ужаьла.

Вайна ма хиррА стахановски боламе хьаьнарг даьхьа дальцад дукхача кхаьнаьа а. Масала, выставке бІаьнарг ерзаьнарг тІаоьаш я Ленина орденаш кавалерш «ГрозненгІа» объединене машинеста ГІонча хиннаьча Х. Т. Комиссаровий лохьалыш лисс.

ШолдагІча пятилетне дІаолаьдь сийлен кьаьстаьна ГІулакхан хІаьнз дІаьхьоьчча мехкаьехь Социалистически Къаьстаьма Турпах, Д. И. Ленина цІерагІча ГНПО операторах Н. И. Ведерникох, «Красный молот» заводе лаьстгосварщицах С. Умалатовах, «Электрониструмент» яьа заводе слесарь-инструментальникан Т. Хаьгуевх, ишта кхаьрех йола материаьлаш я и музее.

Л. КУЛИК,
республиканский краеведческий музей Вожхийгіо-ла Илман болхе.

КЪАЬНА ЛАТВИЙСКИ ГОВЗАЛ ЮХАМЕТТАОТТАЛЬЙ

КЕРДАДАР ЮКЪЕКХУВЛ

Производственна интенсификаци яр тха балха тІа нерттерча даьхьа дуьзаденна да мехкдаьгІа дукхагІа даькхара нерда наькъашт лехарг ца ГІулаьх дика кхоаьйІадара чаьхьаьла сацча лорІаьлмеча мероприятешен. Царех я консервеш яь латта сиьжнинаш болх бе нолаьлкйтар, сероводород доаьла бийрзаьккара эшаьча оборудованна комплекташ, монтаж ар. ХІаьта расконсервация я еш валанинаьш тІоаьнаьнгара кеьрдаьтта даькхара мел ший даьнеш кийчьаьш латт. Уьм сиьжнинаш болх бе йолаьгІрья 1987 шера.

МехкдаьгІа даькхара боарш діаьхо лаьгІ ца балийтар, керда техникин технологи балха юкъйолаьлар дуьла мехкдаьгІа доаьлаьа карагаьнг - «конгресс» тІоаьнаьта лордаьча хьаьсаье воздействин яра дуьна балхаш ду управлене коллективас: тІоаьнаьна Іи чуухийт, нердачча реагентташца, растворителашца обработка ю.

Иштта 1978 шера дена Кьулбеьсьен Вознесенска тІоаьнашка бокхачча ниьаьца Іи чуотта доаьдеина тхо, хІаьта Кьулбеьсьерга Вознесенска ю болх ІІаьболаьлаьгІ ша шу гаргга хьалха. Дерригга балхаш проектаеш программагеч хьоькеч ду, юх хьаьбоьла пайда бокхна ба. Бакъда, ув мехдаьш шергІа юкъйоьнаьсгІа хІаьо а ецаьа лел, дукха кІоачаьдиргІаьр нийсаьу, цу даьнъе дукхагІаьрш тхоьх тийна а доаьшш. Цуо нерттера бакьыа да резервин парогенератор

ГЕКТАРА ТІАРА—35—49 ЦЕНТНЕР

1986 шера кердача интенсивиш технологеГіа 500 гектар хулача лаьхта кіа ІаьхкІеле деаш а «Грозненский молочный» совхоз. Хьалха моллаГіа культурал тІаХьанача хьашна діаде йіш йолаш дац из. Цул совгІа гурахьа кіа діадувш хана лаьхтаХа лаьхьхьарча тІоаношка 15—20 миллиметр хилаІаьнна тІоадал йоаллаш хила деза. ТІаьнкха ина болаш хьаТІаьлнача кіина баьшкоа дика дегІ дахь. Цувуьнш ухь агронОмаш лерттІа чаХьхьарча кьаьсіта боаькю е а йоаГіа.

Тха совхозе интенсивни технологеГіа хьаькюе лерттІаш лоаш деррига кіа ухь гурахьа діадувргіа цхьаьн ца ІаьнкІа діадувш ца ваш иллача лаьхта. Соахна гурахьа органически минеральнеш удобренеш тайса хьаьк а дах аьхдар на. Цул тІехьаГіа тІоалал соцарш а ІаьнкІа хилийтІаш а плоскорезашка лаьрхіа обработка аьар.

Интенсивни технологеГіа кіа хьалхдеча доакю даьхьа даіда деаш я агропромышленни объединенена чуйоГіаш йола «Сельхозхимия» Саілеа долча кіаьнка керттера обработка еча хаьа фосфорини калийнин удобренеш тайсай.

Діадувча ніина фуцІ цхьаьна лаьхтаьна кІаІа йоаьхІаш, хІара гектара 15—20 килограмм а ихсачийташ «стартовییس» оаьлш йола минеральнеш удобренеш. Аьстен ихсачийтаргІа бІьсіта хьалхарча деношка. Кіина дикал лаьхьхьара канаш хьаьхьгІа хина подкормка ерзаьл хІара гектара 35—40 килограмм карбомид а ихсачийташ. ХІаьнта лаьхьхьара хьаьнка ихсачийтаргІа аьстна удобренеш. ТІаьнкха шоай дош аІа деаш ба тайона агрохимиканш. Уж декханча ба мел ший удобренеш ІаьаІаьнг а уж кіаьнка яхьара балхан шоай хьаьнкха чаХьдаьн а.

Кіа дІаде долдергда саха 25 сентябре, хІаьта 10 октябрел тІехьа иа доалийташ дІадийна а доаькьарча. Из агарта дикагІа йола ха я. ХІара гектара тІа 6—7 сантиметр кіоаргал долча лаьхтан кІаьхара хьаГІаьбаьна 4,5—5 миллион фийт хІаа беза. Кхо селлка йоаллаш йолча агрегатаьна мара дІадувргІаш ца.

Іко бІаь гектар хулача кхай гІа дІадувргІа из хьатехнологически харш а дуташ. ТІаькха дикагІа віаьтІехьоал минеральнеш удобренеш подкормка яра, зене йолча хІаьмсен оаьархи кіа лорадара йіна комплексин мероприятеш цхьаьна. Ялат дІадийначуьн тІехьаГІа хатоаш тІа а ЯьХа лаьхта Іотойаергда. Уж агронОмеш цІьатарра хьатІаьдоаІийт кіа. Тха совхозе хьашнарча яІата доаькьа зе ду «ялой черепашка», «хлебная жужелица» ихача лаьхарша, хьаьча хІамашн, дукьа тІадоаькьа оьсаро. Царех кіа лорадара деррігача

ІАНА КИЙЧО Ю

Уж шера цІенкиштта оарцІаБаьннаб «Гиналовский» яьхча производственни объединене боллалІаІа ІаІа кийчо яра. Штиматурйа кіа, нІараш техн. ихьі тІа эшарнш дІаь хІаьнле кийчуьнІ хьаьйбаш лоаттаьну норнусаьн. Кьаьстта боькха терпеш тІаьбахийтаб транспортоташ, ваІопоилиаш тешнаме болх бергболаш тоаьра. Уж дерригА балхаш дика чиндаьдаьл объединене аІаьнн лаьгрь ца хиларх доахан ца помещенешка дІаоттадь лоаттадеш доллаьш я.

ТІенкаштта йоаькю ю шоатте доакьар кийчаьра я. ТІатеГІа кхьаьгаьш боаькх боллхой. ХІаьнз ихсоалгІа хьонкача лІюдерен йол кийчьо, вентилиторашка бІуш йоькьа е ешІ. Цох аргІаш деш ба АльмерозевгІар Ахдаян Руслаьн, Солсиев Іиннбік. Стоматологическе йоаьхІаьгІ Бисеев Иавиа. Технологе ІІа ма лехкіара кійчьярах дика а я цІага Іаьлаьшьо йол.

ХьаьйбаІ комплекса юхе хьаьнкІех, аьлсо чуйоаІІаш а боаькх боллхой. Хазаев Усайнаьнен, Ашаханов Парен, Чагаев Моксарен шоай юзбайнашна хьаькха ношо доакьар кІоагаьнна хьаьІаьнхуьз аьуомобилашна. ШеФеранта хьаьнкІе лІюрча социалистическе хьо кьаьстта оьсарле лаьхта ІІелаш болх бу Хьаьров Альбертен Магомадов Лечаьн, Кюгьера лаьрхІеча царех хІарашо дийнахьа 80 тонн яьІа моцІа хьаьжІаш кьаьІаІа. КІоага чу ухьІотойаьн еза шин трактор йоалл. Трактористашен шоферашен беча балка тІаьлоькам лоаттабеш ца силос чуйоаІІаш технолоГи дика йоьаьнн вола Зайтаев Ваган.

Лоацца ваьчА, дика доаІІаш хьайбаІ ІІаьнгІа дахара дика кийчо ю оБлешаьнн.

М. ГАДАЕВ.

Доахан меца хургдац

Дукха хьайбаш ца Назрановскин районн «40 лет Октября» яьхча совхозе. ХІаьІа царна кюкчаМоллаш доакьар ІаьлаьшьарЯх тийца хургдац хьайбаІ продукци аьнсарш из йоьхарн, уж шера а кергІача пятилетка а планашн декларацин ихсачийцелла.

Из дика кхетаьу совхозе культурийоца, хьайбаш лелдеряра. Дудухьа хІаьнз шоай низ дІаькхоаьар ду цар доакьар Іаьлаьшьарг.

Масала, уж шера ІаьлаьшьЯ лерхІ 30 заьр тонн силос, цхьа заьрн ах заьрн тонн йол, 4,5 заьр тонн доакьара сенсилаш. Іен замалхьа хІара хьайбаІна лаьрхІа 40 центнер доакьара еДиница хилийта лаьрхІа. Из декхар ихсачийцарг шоай ІІаьнш ТІадерзаьлаьр совхозе боллолІаьн.

Рирсеа Заирчо кулгаш а деш доакьар Іаьлаьшьа отрядг віаьнаГІаьлаьнгІ совхозе. Цунга я ІІаьнх носилка, аргІаш ца цІага Іаьлаьшьо йолаш йол.

— ХьалхаІа хІара отделенеле ше Іаьлаьшьера доакьар. Техника ма ешна хІІІІа а сов трактор, кьийола агрегат. Иньга гІерташ отделенейл ухьаьр віаьнгІаьнн ІІаьнгІаьрдаш ухар совхозе коьнгоре. Цул совгІа, доакьар Іаьлаьшьера ІІаьнгІаьнн йолаш ца ІІаьчА ІІаьнш техникаьнн, нахкіа Іаьлаьш ца барах міайеснаьд из гІулаьх яхаш боаькма кулгалІоьй, специалисташ бекхе а беш, шоаш міалхара бала гІерташ хулар, — дуьш совхозе кергІача хьаьнгІаьнгІ Дакуров Іаьдрахьмаьта.

Хьалха хІаьнз из хилаш. Доакьар Іаьлаьшьера бригадаьрчА хІара села дина хов ца ІІе дезар. Цудухьа лаьхта я ергІача коллективна кхаьхьагІа оьсарле. Цхьаьн бригаде доакьар Іаьлаьшьа баьчча кхаьгІа химический малхаьш я ешаІІ шоай ханнаьхь боьсонца обработка е ю.

АттА ІІулаьхь цаьн интенсивни технологеГіа кіа хьалхдеча. Дукьа ца де дезаш доІа балхаш, КІеанта дан из хьалхдеча діадоа рузьна я. Цхьаьбанца, хьунтаьнг ца ІІаьнгІ кіа хьалхдарца діадеаьр віаьнгІаьстагІаьрзаьл совгІа боахана соьхта пайда хуьл. Цудухьа кіа віадувргІаьр ца дерриг хьаьта діадеаьнад бригадиН подряда хьісаьнг кьаьхьагІа болча мехаьнизатор ца.

Гучча беса интенсивни технологеГіа кіа хьалхкюара де даьнн доІа балхаш діадоаьнадаьл совхозе. Ненціа ваьчА, тешнаме лаьрг йолаш ІІара гектара тІаьрг 35—40 центнер ю тулара.

Иштта, дика діайсаьнг лерттІаьн ба совхозе иштаьчА ІІаьнгІаьтта.

Ч. НИКОЛАЕВ.

«Грозненский молочный» совхозе мехтера агронОм, хьрубоьаьнен ІІаьлаьн кандидат.

ДІСЬМО КЕПАТЕХА ДЕЦЕ А...

Дукхі хІа Іоьмшаьн редакце кьаьхьт дайтар Нохч - ІІаьчІаН Республикеан Грозненсан кооператтивеан техникеан училищ дерзоцца.

Дешаршна дуьнар производственни дешар хьехаре йолча мастера Е. А. Гуменюка ьаьтарг йолаш ІІоаьшта бьаьна бехьинт.

— ДикА деанаш чаьхдолаьчча хаьа выпускной экзаменашна цхьа цхьаьна оценкаш хьаьлкІаьн а ІІе, тІаьІІІа кІІІаьрг оттайнарг тІоаьІІ, — ведера мехарша Э. Ильясовс, С. Джабраиловс, Л. Чичиевс, цхьаьрашна — верриГаш а 12 сагІ. — Деша дагІаьча хаьн а бедоаьнаш, цхьаьна тІехьбеттаьнаш деанарг хьаьрарг тІо ю.

Из ІІаьсьмо оьсаьл дІаьлаьхІІІаьр училищ директорга А. Б. Бисчекова. Цо хоьм бу:

«Пробин выпускной балхаш чаьхдаьнарг ненціаьнн тешнаьрарг, производственни дешар хьехара мастера Е. А. Гуменюка ьаьтарг йолаш, дешнра ІІара итогех йолча ІІара процесх а ьаьхьхьІ ІІІа».

* * *

Редакце хьалхт дера г. Грозне Ленина цІергІча проспекта 137-гІча цІагІа ихьш йолча Бахмурзиеан Хадижаьтарг. Редакце письмо яьде хьунна дагадоьхІІІар доькха хатар дер. Грозненча № 2 болча больницаьнг ВеЛаьнарг хьо аІх ІІу дІаьнна кІаььк — Тамур.

Письмо ІІІа хуьнар зорашна хьаькьаьс дерІІІа ца яра. Амма отделенера вонх отделение а воьхьаш, уьзаьо ІІелаьнарг бекьаьл долаш хаьаІ хьаьІІІ.

Уьж шера США оьха хІІІаьча, воьнна аьстрийнен политик а Социалистическин интернационала герз ДІадикхьаьр Консультативни совета член а волча Вальтер Хаькера хоьм бу: «Вашингтоне цхьа саг ихетаьнарг тхоІ, герз ІІадикхьаьр дуьхьала воьдаш. ІІамбаьнца, оттарг лургхаГІа герз ДІадикхьарс дуьнан болх лаьа бар ІІаьхьаьн хаьна герз ІІоаьрзаьр болх бешІ, «ІІоаьгІа ракьаьр болзш «МХ» ракетехь «седкьашкарча ТІемаш» кийчо ярахь дуьнаш.

Космически арена милитаризаьцаьн ара протаьвидиеташ ІІаьІІа ю американскин рекламин агентеташ эргІаьна эффективнеГІа болча методех. «Вашин тешнаме болаьлІІ ІІаьнгІаьрзаьр аьдаьле тешнамеча кхеранаьлеНга йоьда тІІІІІ курдга СОИ-кІ» Мел хоьзен гуманиен хоз ян Дікко цхьаьнца а кхерам бац аьдаьлеНна: США президенЕна аьнна деанй «МХ» ракетех «ненар кольараш», аьнна? Цхьаьбаьнца, дагаьнаьрІІІа ваІ; кхьна ненар кольраиЙ — Кольта герзн продукцие— новьІІІаьтаьна біаьІІ эзарнш ийдейІІІш боьбаь ДІаьбаьлаьгІа. ЮхьаьІІІа рекламин нармоз ІІу. ТІаькха хьалхгІа хІама тохара йолча американскин скальпелиа оперцин ю. Американскин милитаризгІІІ метталла эгІара дикагІа йола ненар ІІоьвгІаьра формА я доаьзуо доаьшш милитаризаьцин елга.

ЦІена кхетам болча дакхе ІІаьттача деррігача дуьнен тІаьрча политикашца критически ІІаьсьІІІ. Цох дуьнаьн ца дицду, Нью-Йорк, Чикаго, Детройт, Лос-Анджелес сан ваьна йоьтча ІІаьнгІаьрзаьлІІІ центраьшна нетере цІаьнта ца хиннача тайІІІІІ ярхІІІс хилар. ТІехь-тІехьа ярлу финансовни проблемаьш. Хетаьлу, космосе оьзнс хьаьнхолла ІІеррігаьр саннА, ЛаьттаьІІІа вейна бІаьрг а гуш социальни йьссаьле яржаьш латтаьшкА. Миллионашш вах ба США хІоо-нийле йоаьшш. ДоттеГ, царна чуйоаІІ моттигаьш хургІІІІ космосе?

Тешнаье да цаІ: космосе лазерни, нучковой, кхьдола ударни герз ІІаьттаьнарг американскин герзий индустрена дьаьрхІа вигнаьнаьш пайда лургхьнарг. СОИ проектА духовна да Эдвард Теллер воьзаьш ца ІІулаьхь маьнара а фанатик-антикоммунист я хиларна. Мел пайдаьнг я «патриотизм», герзаьн ІІоьдаьра ярда формаш лаьа но новьІІІостал деш хилча?

Дуьненна ніитта боьхха хьегарм ІІІатоесаш космически арена милитаризаьцин елга пайда лоарХІаьш боьдуьнаьш ІІІаьнгІаьрзаьлІІІ. Ненціаьнн ІІаьнгІаьрзаьлІІІ ца ІІІаьчА ІІІаьнгІаьрзаьлІІІ. Виллн Брандта хаттар ду: «Космосе ваьа вешІІІ-йолчІІІ катастрофех болх кхерам дІаьбаьнна? Го' боьаькаш хІаьна вода, хьаьрамаьлеНга боьдаш дуьхьаьлаьр. ваьхь ІІІІІІІІІ». Кьы а ІІрегІа формулировка ду СДПГ Президиума члена Эрхард Эпплера. «Технократически эгІаьр, идеологически ІІоьдаьлІІІ, политически невежество» лоарХІ до СОИ проект. Финскин начальникхьлен деатола Колсна Сорсес а хоарІІІ ІІаьгІаьр американскин «седкьашкарча ТІемаш» планашн.

ФРГ хиннача хІаьа чиІІ цхьаьн къаьвеьта ТІа президента Рейтаьн дуьнаьр, дІаьхо йодаьа хІаьна бІаьрчча коьмнеьчи городашІІІ боьхха таро хургхьлараьх. Цох дуьнаьн ца дицду, Нью-Йорк, Чикаго, Детройт, Лос-Анджелес сан ваьна йоьтча ІІаьнгІаьрзаьлІІІ центраьшна нетере цІаьнта ца хиннача тайІІІІІ ярхІІІс хилар. ТІехь-тІехьа ярлу финансовни проблемаьш. Хетаьлу, космосе оьзнс хьаьнхолла ІІеррігаьр саннА, ЛаьттаьІІІа вейна бІаьрг а гуш социальни йьссаьле яржаьш латтаьшкА. Миллионашш вах ба США хІоо-нийле йоаьшш. ДоттеГ, царна чуйоаІІ моттигаьш хургІІІІ космосе?

Тешнаье да цаІ: космосе лазерни, нучковой, кхьдола ударни герз ІІаьттаьнарг американскин герзий индустрена дьаьрхІа вигнаьнаьш пайда лургхьнарг. СОИ проект духовна да Эдвард Теллер воьзаьш ца ІІулаьхь маьнара а фанатик-антикоммунист я хиларна. Мел пайдаьнг я «патриотизм», герзаьн ІІоьдаьра ярда формаш лаьа но новьІІІостал деш хилча?

**ЦІена кхетам болча дакхе ІІаьттаьнарг

БIАЬШЕРЕНАШКАРА ХЬАДОАГIА ОВЛАШ

ЮНЕСКО салгача дукен халхьашца коькъера оргинзаце социмах уьх шера дезду «Игора полках долча деша» 860 шу дизар.

«Игора полках дола дош» — 1185 шера апреле — мае Новгороде - Северскера аьла Святослава воI Игорь полоьцайта дуьхьала хьта хьахарах дуцаш йоьц, хьаьжарча эрсий литературца сийлахь-боьхка произведеин я. Игорана пхьана цига даьгьа лоацаш хиннеш цун вопш Трубчевскерен Курскерен аьла Всеволод а, Путивлера воI Владимир а, Рыльскера веший воI аьла Святослав Ольховий а. «Игора полках долча дош» яздаьд. 1185—1187 шерашца. ХIанз а хоьш дац цун автор малах. Цьхьаболчь, моьдарла ю вале я, цун автор дийнан, ций хьанера литература а багаблушам а дика хоьшш саг хиннилца гуш да. Цунна тарта а хьаьжарг а, я хиннад дерригача эрсий хьалхьа хьашташ. Игора эскар вонара ер бекне бу аьлий. Цо уьш ПIалхьт шоайла пIаьпIа доннаш делта саьнгтарца, эрсий лаьтта бакьан вIаьпи ихотабенна дIаоттара.

А. С. Пушкина чIогIа ладхьа мах баьб цIи. Пушкина эрсий литература памяттина. «Игора полках долча деша» темаьш обрачуьнгоьнгашца тIехьагIа культурехь да Возомощи а («Задонщина», хьыдраьш) хорадьлд XIX. бIаьшерен 80-ча шерашка. Славянний литературе дуьхьдеина из «Дош доьзаш хиннаб» К. Маркси ф. Энгельси. Из боьхка патриотически чулоацаш болаш хилараьх яздаьд К. Маркси цIе ф. Энгельсера. Яздаьча письмо тIе: «Цун керттера чулоацаш — монгольски ваьрий тIехьатарехь доладелхьа эрсий аьлий пIаьпIа-тIехьатара тIехьаьхар хиннад».

Советски хана дуьхьачча боьвашш болча пилмаиндожа техкай «Деша» да ихетоьн хиннц моттигеш. XII бIаьшера ренарца Киевски Руса исторически хьала оагIонашц. Уьш тIехьарча ханнацца поэма «Ихетоьн Йошаьча моттигеч» да хиннад цун ихьа хьарчаш — полоьцашца лаьца каранчагача ешаш Игора новкъостал дай вола Овлур малагIа ча хьамах хиннад да хоьш хилар. ЭгIара хьалха а ешаГIа а цу литературин памяттина гуттаьн Овлур Кавказера (вайнехан) вешина хьалхарчу хьалха хIаьта дийна воацача «профессора Д. Д. Мальсагова. Таханалца эгIара тешаьвеш пийсаГIа лоьрхIаьн да Д. Д. Мальсагова цу турпалах яздаьр. Вайнахьа метташ пIоаарта тахкеран ларда тIа чIогIга тешаьвеш цо хьагойт эрсий а къуобаьседдикавказеран а хьалхьаьтен метташ ю юкъе гаьина дIаяхача хана деиз хьа чIогIга тайдаьр бувзамаш хиннилгга. Цунна тешаьвеш, тамаш е ешаш дац къуобаьседдикавказски метташа, цу халкьий этнографе цу произведеин цIаьйна «ихетоьн йошаьча моттигеш», къьсста аьлча — цу тIа аьмажча Iовлура цIи яшта воьвкъстаьл даьн хилар.

«Игора полках долча деша» тIа аьла Игора — сийна боьхка лоьрхIаьн болча всаслеиннина вада вIаштIехьдаьлкха а полоьцийй хьаьшна цийй тайдаьна, гергарча пхьа таьлаьр даьрах ца кхерашш хьалхаьвьлина цунца дIаьахе я волча майрехьа турпала цIи Iовлур е Овлур аьлина я, хIаьта летоьнца тIа — Лаьвйна Лаьвр аьлина я я.

Вайна лоьрхIаьнца да Iовлур (Влур, Лавор, Лавр) яхача дешай транскрипци, пийсаГIа цун автоор лур хургIа е летоьнца тIаьра ер хургьа хьоастадаьр.

Тахан Iаьмаьн баьдьеш да, цу произведеин автор Игора полка тIемашна дадьа лоацаш хиннилгга я цунна хуьлу цун из яшта дийнен долчча бесси дIаьлдег вIаштIехьдаьлкхиГа а. Цо тарло ну ше даьна лоацаш, дерригга бIаргагчу хиннача, дерригге

ИСТОРЕ ОАГIОНАШ

тешаьвеш волча саго, аьла Игора ялен вигачара мукъьвалкхьчаьна сага цIи массаьрет пийсаГIа дIаязъьлхьургIилаьрах тешаьвеш.

Вайнахьа хьоастадаьр, лоьрхIаьн ца, цу произведеин автор Игора полка тIемашна дадьа лоацаш хиннилгга я цунна хуьлу цун из яшта дийнен долчча бесси дIаьлдег вIаштIехьдаьлкхиГа а. Цо тарло ну ше даьна лоацаш, дерригга бIаргагчу хиннача, дерригге

Вонкъоьнца хана тарлуш да, полоьцийй тайдаьх вонцпаьнна, царех летоьнца Iовлур дIаьлаьрхIа хиллар, хIана аьлча, из полоьцийй турпе, цар хьаллеина гIулакх деш хиннав, цкъа-дале; шоьлагIа-дале, полоьцийй дIаьлийна цар кара. хьал болча лаьхах а полоьцийй лоархIаьн хиннаб вешина. Долчча бесси аьлча, Iовлур хила тарлу Кавказера лоьмарор, цун тайпах болх нах, полоьнан тIаьхьаргарбоьдача лоьм а баьхьа. ТIаьнна кхетаде йиш я Iовлур майра Игорь вIаьлаьрвакха оттар а, хоьлаьнца тешаш хиннавеле я, тIехьагIа цох тийша, цо ткачоь аьхьа рьаьа хилар а.

Къулбаьседа Кавказера лоьмарор монгагIий туре хиллар тамаш е ешаш хIама дац. хIана аьлча, цу хана лоьмарор хиннаб полоьцаш бола меттеп, эрсий аьлий болча я Iулаьх деш. Дагалдаьчча ткачаьм ба Андрей Боголюбске кое гIулаьх деш хинна Iсьна Анбал. Iовлур-лоьмарор, наталца сесна из вайнехах хиннавеле, къьметтел кераста ди болаш хинна хилле а тарлу, хIана аьлча, цу хана вайнех баьхьна цIьйолча а мотивгаина лаьтарах мажаьболеерча славний Iотьхьамах, кераста да бовзна хиннаб, вай эра VIII бIаьшере юьхьера тIехьаьлкха хана тIаьта а.

Пагаьхьа сатта, аьлча, Iовлура мама эрса а хиннад, из ше кераста да болаш а хиннаб, ваьнна академик В. П. Татищева яздер лардер ийцача, кхетаде йиш йолаш да вонзаш вола эрсий аьла пIаьпIа-раьрахьа Iовлура лаьрхIаьн, юьхьера цатешаш дIаьлийна аьла цох тешаш а. Цу хьаьнна В. П. Татищева яздер: «Российски летописцийна цох (Iовлаьрах — Ш. А.) Лавер, полоьсийн чиновник хиннав, цун нана эрсе хиннад. Лавера кара новгородаьрах лаьрах аьлча, юьхьанца цох тешаш хиннавеш аьлье. тIехьагIа гонраш лелачо а тысячце а дог цIенен дешал долаш хилгга шийла лаьхьайтача, цунца дIаьхьа раьха хиннав из. Эрсашта йоьзош йоаца, дIаьла хала вола Iовлур яка цIи кераста дийнца дикагIа тарлучу тайпарах. Лавер — Лавр аьнна летоьнцца дIаьхьаьл ца тарлуш даьрг советски тохматоьна. ХIаьта «Игора полках долча деша» автоор шийна хьаьхьашш ма хиллара, цу хиллера эрсий йоьзоьно таралучоьх IаьлаьмгIе яьйса аьлийьлий цун цIи Овлур, аьлва. Цо ихьа цIаьхьа а бакъду «Деша» автор ше воьдеш даьна лоацаш полка гIулаьх

ХАЛХАР— ЦУН ВАХАР

ДIаодаьлу лоьзар. Сабаре, тоьш ва ваьгарзо. Тешаш да цун болер.

...ЦIьаьхьа музыка мугIаьмна кхьоьбоьчаьна «кастальетаьн. Артиста дог уриаттаьхьа чер. Цу сальте бIаргаш сийрдаьдийна цун, силгу болар. Дузьлаьтар эрзоьчка а бовзаш, цо ма яра йола Испани я. Из йоьз бальн халхарий Еррегрессийскен конкурсе лауриата Исмаилов Сайма деш дола «Испанский болеро» яа халхар БIаргадийча.

Кортанчьаьна, дуьнен хозне, бахьан бIаргабаьр цо цигаьнна халхар, ваьнгарсен чардин, аргентинскен танго, эрсий «Барьяз» яа халхарий дечо хана.

Боьрх хана дечо халхарийца безаьм болаш хиннаб Сайма. Дуьхьала нана конкьовьлца цо пьаьлара бакьонца мог бар Грозненскен педагогически институте сцена тIе дIа халхар. Уьхьазе—курбоьлча педагогийца —вертера специальность эрсийца а цо ieш, хореографе а Iомайора. Цу хана М. Ю. Лермонтова цIерагIа театрерча режиссерстера бIаргаьйна яа, Iемнка талент болаш ва из, аьлар. Специалисташ из гоьрдо Iийна бахьанца ма, аьлна, хIоьш бар, уьхьаз цо ций гонгаьн шийлорьйбоьнца. Цунна бахьда, Сайма хIоьш гонгаьн ца хIама а цу юрта болаш халхар. Ций мийсаьнгоьнца, юрта болаш кагарбаьлер цо.

Иштта Сухова нийсенар из. Сайма дагалаттар хьаллоьцаьш, халхарехь дезаьш болаш нах корабйер цунна уьхьаз. ХIанз а, цийнйта шу дьаьнчуьхьа тIехьагIа а, цо ма ваьнна, из тIа районе бала кераг.

ЧIогIа гIаьдвала пIаьнийер из культура районан ЦIаьгIа методист-хорееограф хургьелоьш. Шо хьалхьаьчча хьалхарча дагаьнна цIен, за цо йоьгIа болаш дIаболабир цо, вIаштIаьлар хьалхара кругьюк. Кист-наьта пIаьнарийца даьгьа поьшаш хургьар.

1972 шера хиннача бальн хьалхарий республикаьнан конкурсе дикагIонца хьалхарер а дьаьрлаьр, Еррегрессийскен конкурсе лоьмаьнгу Сайма, Цигара хургьаьт а хиннад цIенера эрзоьчкен.

Кер шу дьаьчча эрзоьчца а Россе лауриат хиллер цох. Конкурс чакхьаьчча а гостреллашца волаш бутт бальнзар Сайма да Москвах.

Шозгьаьчоьзе болаш моттигеш цIьйолча Сайма С. Исмаилова, цIьаьбаьхьа, цIенца хуьцаьрдоьлаш цаьл да — халхар. Из цун уйла, вехар да. Халхар ма-дарра. Из ваьнна, цо ма ер а терпен тIебаьйта ваьлдо дезаьш а хIама дац из, цIьаьбоьна ваьлв аьлаш хезаьд цунна. Сернооодцан юртбоьлаьна тахкинчоьнца бола бен, эрсий, вайнаьха халхарий лисенбIа вIаштIаьлаьр цо. Кагирйей чIогIга раьза болаш дезаьш ца йоьгIаш эрсий мехка хIама ма хиллера, цо ма ер а ваьнна цIьаьна.

Гучча тайпара «Совуьрца яра цIи хьаьлар, цун этнологоьн ийьсеторт цIен оагIонарча лоьрхIаьнца да. ЦIьа-аьлеа, цо хьагойт малхбоалехьарча славний Iьлубаьседа Кавказа шаьрча ярарца дезаьнна хиннаьна ца Iен, воьмаа дезаьнна а а гаьина хьалхарча хана деш бувзамаш хиннилгга, шозлагIа-дале, цо бакъду «Игора полках долча деша» тIа цун турпалах боькъонца болаш хиннна мах хилар.

Ш. АХМАДОВ,
исторический наукийн кандидат.

ХЬАМСАРА ЭЦАРХОЙ!

Дуьхьа «Белотовары» ялийна (центральнй рынке) № 16/7 болча тIаьна тIа. Уьхьаз хIанз йоьхьан я маьлча ньйта а ялийнйта а ньйна бола велосипедаш, ишта уьхьаз йоьхьан я камераш а тIехьа велошашна.

Шо тIоьй тIа тIа дахкарга хьежаш да тIо!

«Промтовары» яьа объединени.

Деша дIаийбу

АКАД. М. Д. МИЛЛИОНЩИКОВА ЦЕРАГIЧА КЪАХЬЕГАМА ЦЕЧА БАЙРАХХА ОРДЕН ЛЕЛАЧА ГРОЗНЕНСКИ МЕХКДАЛЬТТА ИНСТИТУТ

1985—1986 ДЕШАРА ШЕРА ДЕША БОАПАРАШКАРА ДIАХО А ДОКУМЕНТАШ ХЬАНИДУ

сийрийнарчу заочнийн факультеташца уьх спецальностеш:

мехкдаьттан гаьн йоьллача моттигий геологии техкарх (заочнийн факультет);

пайдаьчча оьзийнай моттигаш лахарен техкарех технологически методаш (заочнийн факультет);

мехкдаьттан гаьн йоьллача моттигех пайда эцарх технологии комплексий механизацин (заочнийн факультет);

мехкдаьттан газовин промыслий машинашан оборудованин (сийрийнарен заочнийн факультеташца);

химически производствийн машинашан аппараташ (сийрийнарен факультет);

лоьмаьн баьлий электрификацин автоматизацин (сийрийнарен заочнийн факультеташ);

химико-технологически процессий автоматизацин комплексий механизацин (сийрийнарен факультет);

мехкдаьттан гаьн чакхьхьарх химически технологи (сийрийнарен факультет);

керттерча органически мехкдаьтхьалгIийнарчу синтеза технологи (сийрийнарен факультет);

промышленнийн гражданийн гIирсаш хьалдар (сийрийнарен заочнийн факультеташ);

йIоьнкьан гаьн ламинийлер а вентилаци а (сийрийнарен факультет);

мехкдаьттан газовийн промышленности экономикин организацин (сийрийнарен заочнийн факультеташ).

Деша хьежарг хиллера дарджоаьчча документийн перечень условиаш 1985 шера СССР лаьхера дешара заседенашца деша дIачуьхьаре Правилашка хьежжа я.

ДIачуьнча комиссе 31 августе кхаччалца хIара деша болх бу, иIнрадеционцара дIаийкхача, 13 сахьат дьаьчча деиз 19 сахьат дьаьлаца (шоьлга дийнаьчча, 13 сахьат дьаьчча деиз 16 сахьат дьаьлаца). Справкаш уьх телефонгIа тел.: 2-16-15, 9-36-1-26.

Института адрес: 364902, ГСП-2, Революце проспект, 21. Грозненски мехкдаьттан институт, дIачуьнца комисси.

ДУВЛА ТХА ТИКА ТIА!

ШОАНА, ХЬАМСАРА ЭЦАРХОЙ!

1985 шера 20—24 августе В. И. Ленина проспект тах. 104 уьдачча «Орбита» яьаьча тина-салоно «Радиотехника» яьаьча Рижски производственни объединенца цIьаьна чаьсбаьнах цIерачча ассортименташ радиокомплексан боьхара выставка.

Йоьхьан хурсан радиокомплексашца — «Радиотехника К-101» — мах 1055 сом, «Радиотехника КР-101» — мах 735 сом, «Радиотехника КЗ-101» — мах 515 сом, «Мелодия 104» радиоаппараташ, «Молодия 103» электрофонашца, «Радиотехника 001, 101» электрофонгрыйрателлаш, «Селга 309, 405» радиопринемникашца «IОАС 316-СЗО» акустический системаш, С70 акустический системаш йола «Радиотехника 101» яьа хьаьнгIаьнаш, «Радиотехника 101» яьа еррера волшаш йола тюмер — мах 220 шийна.

Тешама йола за 18 бесттаге яьаьчча йIаьхьо У-101 усилителлаш, Т-101 тюнерашца, МП-201 магнитофонаш приставкашца, ЭП-101 электропроигрывателлаш, СЗО акустический системашца.

Лакхе йийна радиоаппаратура тIера куц тоьдаь, йоьхьий техникечча тарошш йолаш, дика, тешаме техника я.

Эца шоьшта хьаштдоаьна радиоаппаратура. Дехкардаьдо шо.

ТЕЛЕВИДЕНИ

20 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ка».
8.35 — «Шивьлин шерий» яьаьча виьсийнен концерт.
9.20 — «Бахара сердце». Ирландийнчарра фильм.
9.50 — Радиостанца хьалхарчу наьвийн (Индия).
10.20 — «Сона хоа нохчашца тIехьаьчьасаьнан. Художественни телефильм. 3-гIа серия.
11.10 — «Нерадарашца».
14.30 — «Нерадарашца».
14.40 — Нахча телевизийнин студий документийн фильмашца «Вас Егоравичь цун гонгаьнна» (Иркутск), «Чирчик» (Ташкент).
15.30 — «Маьнойийн — вайнах».
16.15 — «Нерадарашца».
16.30 — А. Эйзенкен, № 2 йоьзийн симфони.
17.00 — УССР юьртта боьхкаьнна заслуженни бахьанчуьнца Н. И. Добровольскера цIерадийнна вIаштIехьгIар.
17.40 — «Буратино выставкаьн».
18.10 — Грузинскен ССР лаьхьа артисташ З. Виреселадзе концерт (фортепьянно).
18.45 — «Тахан дуьнен тIе».
19.00 — Нахчи оьл СССР залкхьа артисташ Е. Образцовера.
19.30 — «Ваьй беш».
20.00 — «Нерадарашца».
20.35 — «Сона хоа нохчашца тIехьаьчьасаьнан. Нахча телевизийнин художественни фильмаьнна премьера. 7-гIа серия.
21.00 — «Ка».
21.35 — «Аьрнашца Райбинскера вIаштIехьгIар». Телефильм.
22.40 — Тахан дуьнен тIе».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранера гимнастика.
8.20 — «Нийча гIирсаш изIо, Художественни фильм.
9.00 — «Турган».
10.20 — «...Бенкьонца йола тайпанийн яьаьн ца». Документальни фильм.
10.40 — «Лаьмнен вахарш».
11.10 — Фильм — Берлинера, «Мегарбомбер путешествие».
12.15 — «Шахматан школа».
12.45 — Шуьйтарийн, Шоьйрдан 1ий-гI, 11-гIа йолчу.
14.15 — Французски мотт, Хьаьа 2-гIа шу.
19.25 — Краснаярскин телевидене стуьйе программа.
19.35 — «Алексей Кривченко». Фильм-концерт.
19.15 — «Нерадарашца».
19.15 — Гранадийнен обозраьш. «Нах лорьйарах». Iаьмаьдийнера фильмаьш.
19.00 — «Дуьнен хьалхьаьчча мотторе обозрен» (ночнийн мотт).
19.15 — Кинонюрнал.
19.35 — «Нохчийн IаьнIийнчен дош».
19.45 — «Атаьстийчеш темех» (ночнийн меттаьш).
19.00 — Фильм-реклама.
19.05 — «Художника мастерстве». М. Поленидер.
19.25 — «Зеленкова» (гIаьлгIий меттаьш).
19.35 — «Вийса дьаьжьаьна хийла шуьйр, бераьш».
20.15 — «Дуьнен хьалхьаьчча мотторе» (ночнийн меттаьш).
21.00 — «Ка».
21.35 — СССР хьалхьа хьалхьа Пачмахьалкхен академийчен ваьнийна концерт.
22.30 — «Нерадарашца».

21 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ка».
8.35 — Мультфильмаьш. «Собаьрда ваьн». (2-гIен, 13-гIен вопусиьнаш).
8.55 — «Дийнехьа, мультаьш». Киевера передача.
9.25 — «Туристскийнийн клуб».
10.25 — «Сона хоа нохчашца тIехьаьчьасаьнан». Художественни телефильм. 6-гIа серия.
11.15 — «Нерадарашца».
14.30 — «Нерадарашца».
14.40 — «Ка».
15.00 — «Нерадарашца». — хIарна гIулаьх». Документальни фильмашца «Эксперимент». «Йийна проблемашца» (Минск), «Хьалха бохарашца» (Грозный, Орджоникидзе).
15.30 — «Мюрнца» яьаьча молдаьвин хьалхарий музыкин ансамблен концерт.
16.00 — «ТIемш берах», В. Панова произведенех.
16.55 — Нахчи оьл СССР лаьхьа артиста В. Камилова (ЧИМДАРГ).
17.25 — «Массанеьта йола стадиаьн».
17.40 — «Эрсий кIа» яьаьча телевизийнин документаьрен фильмаьш премьера.
18.45 — «Тахан дуьнен тIе».
19.00 — Мультфильмаьш. «Хьун кьаьгьа чаьах». «ТIехьаьра хьалгаьр», «Йоьарша хьоьна, Iалаьнг».
19.30 — «Дуьнен нагIийчIен».
20.05 — «Нерадарашца».
20.10 — «Сона хоа нохчашца тIехьаьчьасаьнан». Нахча телевизийнин художественни фильмаьнна премьера. 7-гIа серия.
21.00 — «Ка».
21.35 — «Дикаьзна юьмора».
22.30 — «Тахан дуьнен тIе».
22.45 — «Вашингтонера кIентера. Реставрацийнин документальни фильмаьнна премьера».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранера гимнастика.
8.20 — Нахчи оьл РСФСР залуьмийн артиста Т. Бонькьаева (вокал).
8.40 — «Адрес хоьш да». Документальни телефильм.
9.10 — «Самаьрин сурташ».
9.55 — Нахчи оьл Ринка Мирагаьнова. Нахчера передача.
10.20 — Хьа ленинский библиотека В. И. Ленин. «Советски Iаьмда аргIаьнера дечкарш».
10.55 — Документальий телефильмаьш: «Iаьмда памятникаш», «Лорра еза парк».
11.10 — «ЦIе сардийн ахча Советски ансамбля концерт.
11.35 — Фильм берлинера «Мегарбомбер путешествие», 2-гIа серия.
12.40 — Новцийн мотт, Хьаьа 2-гIа шу.
13.10 — «Вилнюсаьрчу яьаьчча Бакъо-зоологическин ансамбля выступленин. Свердловск.
13.35 — «Дезаьн шиьнаьн», Телеиуриал.
14.05 — «Iаьнзара советски театр».
18.20 — «Нерадарашца».
18.35 — «Тубераьлийнийн медицинна кьаьйна», «Здравоохранена методологи», (ийна - дезаьйчера фильмаьш).
17.15 — «Могашца».
17.45 — «Зимаьнна тIе боьхкан». Поэт А. Камилоев (гIаьлгIий меттаьш).
18.10 — «Ночь-ГIаьлгIийчен дош».
18.30 — Футбалан йола СССР чемпионат. «Жальгирис» — «Динамо». Вильнюсера передача.
20.20 — «Вийса дьаьжьаьна хийла шуьйр, бераьш».
20.35 — «Нохчийн тIехьаьшца — саг» (гIаьлгIий меттаьш).
21.05 — «Ка».
21.35 — «Со довзийн йоьста гулаьнна ваьн ва». Художественни фильм.
22.35 — «Нерадарашца».

РАДИО

20 АВГУСТ

7.20 — Керда хоьшш (эрсий меттаьш).
7.25 — Керда хоьшш (ночнийн меттаьш).
7.30 — Керда хоьшш (гIаьлгIий меттаьш).
7.35 — Керда хоьшш. Хьоттаьн (эрсий меттаьш).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское знамя» яьаьча республикийн газетийн обзор.
8.23 — «Сердало» яьаьча республикийн газетийн обзор.
8.30 — Передачийн программа (эрсий меттаьш).
8.33 — Передачийн программа (гIаьлгIий меттаьш).
8.35 — Наьрийнийн районе «Йийна» яьаьча совхозе механизатора Вуьзуттаьнна дика ашарийн ваьнарийнна (гIаьлгIий меттаьш).
9.25 — КПСС XXVII-ча съезда ваьнийнчийн «Хьаьдан болаш боьхкаьнна доьзал дийр» (ночнийн меттаьш).
9.30 — «Чьона ваьй заманхо» (гIаьлгIий меттаьш).
10.00 — Передачийн программа. Хьоттаьн (эрсий меттаьш).
11.01 — Шийлийнийн ленинский университет: «Социализма хьалхарчу этапашца ваьнийнчу принципаш «хозяйаьшца» беседа (гIаьлгIий меттаьш).
10.15 — «Партийнийнчийн отчетаьшца ваьнийнчийн» (эрсий меттаьш).
10.31 — Юьртта боьхкаьнна къьхьегийнийн ваьнарийнна концерт.
10.50 — Керда хоьшш (эрсий меттаьш).
10.10 — Керда хоьшш (ночнийн меттаьш).
10.20 — Керда хоьшш (гIаьлгIий меттаьш).
10.30 — «Юьртта ваьнарийнна» (эрсий меттаьш).

21 АВГУСТ

7.20 — Керда хоьшш (эрсий меттаьш).
7.25 — Керда хоьшш (ночнийн меттаьш).
7.30 — Керда хоьшш (гIаьлгIий меттаьш).
7.35 — Керда хоьшш (эрсий меттаьш).
8.15 — «Грозненский рабочий» яьаьча республикийн газета обзор.
8.23 — «Ленинан ноьнгIо» яьаьча республикийн газета обзор.
8.30 — Передачийн программа (эрсий меттаьш).
8.33 — Передачийн программа (ночнийн меттаьш).
8.35 — Концерт (ночнийн меттаьш).
11.15 — «Хьалхьаьчарашца». Краснодарийнен (гIаьлгIий меттаьш).
11.30 — «Литературин Ночь-ГIаьлгIийчен» (гIаьлгIий меттаьш).
16.15 — «Цийсийн болаш» (эрсий меттаьш).
16.00 — Передачийн программа. Хьоттаьн (эрсий меттаьш).
16.01 — Дуьнен хьалхьаьчча ноьнгIо обоьрен (гIаьлгIий меттаьш).
16.15 — Советски ваьнарийнна вахарх (эрсий меттаьш).
16.35 — «Юьртаьчарийнна зийнай радиоцентра». «Чечнийн гуьмийнен объединени хьалхарчу заместителе Мариюса беседа (эрсий меттаьш).
16.45 — «Йийцаш беза дерриг». Iаьмда дуьхьалдер нийсаш мехдаьлар — тIаьра ца йийцаш яьа, беседа (эрсий меттаьш).
16.00 — Керда хоьшш (ночнийн меттаьш).
16.10 — Керда хоьшш (гIаьлгIий меттаьш).
16.30 — «Дозьнарийн нийчарна — хьаьвьна тергаьнна» (ночнийн меттаьш).

ФЕХИЛА

Массаьйтта дIа хьалха Старопромысловски районе машиналийнна переезда бокхка лаьхьаьнан хьоьмаьн хилар.

Нохч-ГIаьлгIий гIишлошпьра управленечча чуйоаьгIан йолча — гIишлоьн-механизацин управленечча чуйоаьгIан йолча тракторийн цуьнан принцепаш тIехьийтталг пересозда тIехьйолаьча состава хьаьн вагонаш. ЧIогIга бохьаьн хиннийн трактор а, из принцепаш а. Из Нохч-ГIаьлгIий гIишлошпьра управленеча чуйоаьгIан йолча гIишлоьн-механизацин управленечча кулаьдийна лоьмаьн тIехьийтталг йолаьнна. Цунна тIехьийтталг йолаьнна состава хьаьн вагонаш. ЧIогIга бохьаьн хиннийн трактор а, из принцепаш а. Из Нохч-ГIаьлгIий гIишлошпьра управленеча чуйоаьгIан йолча гIишлоьн-механизацин управленечча кулаьдийна лоьмаьн тIехьийтталг йолаьнна